

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2017-12-31

Granskningsrapport

Ale kommun

KPMG AB

2018-03-28

Antal sidor 8

Ale kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2017-12-31

2018-03-28

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	2
1.1	Syfte och revisionsfråga	2
1.2	Revisionskriterier	2
1.3	Metod och avgränsningar	2
2	Resultat av granskningen	3
2.1	Årsredovisningen	3
2.2	Redovisningsprinciper	3
2.3	Balanskrav	3
2.4	Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning	4
2.5	Resultaträkning	5
2.6	Balansräkning	5
2.7	Investeringsredovisning	6
2.8	Sammanställd redovisning	6
3	Övrigt	7
3.1	Betalning av leverantörsfakturor	7
3.2	Inköp	7
3.3	Kostnader för kurs, konferens och representation	7

1 Bakgrund

Vi har av Ale kommuns revisorer fått i uppdrag att granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2017. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2017.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap KL bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

1.1 Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, kommunal redovisningslag och god redovisningssed i kommuner och landsting. Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

1.2 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för vårt uttalande avseende huruvida årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande lagar och regler bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag och kommunal redovisningslag
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

1.3 Metod och avgränsningar

Vår granskning sker i den omfattning som följer av God revisionsledning i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKL¹ och Skyrev². Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i allt väsentligt men inte absolut säkerhet försäkra oss att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

Granskningen har omfattat bokslutet och årsredovisningen för 2017. Vi har granskat sådan information som är av finansiell natur och som har direkt koppling till den finansiella redovisningen i årsredovisningen. Vi har även stämt av balanskravsredovisning mot underlag. Övriga delar har endast granskats utifrån om informationen är förenlig med de finansiella delarna.

Vad gäller avsättning och ansvarsförbindelse avseende pensionsåtagandet har vi förlitat oss på de uppgifter kommunen har erhållit från pensionsadministratören KPA. Vi har i vår granskning inte gjort någon aktuariell granskning.

¹ Sveriges Kommuner och Landsting

² Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument inklusive årsredovisningen
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen
- Avstämning av väsentliga poster i resultat- och balansräkning mot erforderliga underlag. Översiktlig analys av övriga poster.

2 Resultat av granskningen

2.1 Årsredovisningen

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Nämndernas förvaltningsberättelser regleras inte av KRL, utan betraktas som underlag till kommunens förvaltningsberättelse. Såsom framgår under avgränsning har vi bedömt om informationen är förenlig med de finansiella delarna.

2.2 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen anges under avsnittet "Redovisningsprinciper" att redovisningen skett i överensstämmelse med KRL och att kommunen i möjligaste mån tillämpar RKR:s rekommendationer med undantag för exploateringsfastigheter.

Vid vår granskning har vi stickprovsvis granskat kommunens redovisningsprinciper, genom intervjuer och översiktlig kontroll, mot RKR:s gällande rekommendationer.

Vår bedömning utifrån väsentlighetsprincipen är att kommunen i huvudsak efterlever RKR:s rekommendationer med undantag som anges under redovisningsprinciper i årsredovisningen

2.3 Balanskrav

En kommun ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och redovisas i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information³ om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i KRL och KL.

---

³ Oktober 2015

Ale kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2017-12-31

2018-03-28

I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Kommunen redovisar en avstämning av balanskravet enligt KL i förvaltningsberättelsen. Kommunens överskott för året uppgår till 39,0 mnkr. Vid avstämning av balanskravet avgår realisationsvinster vid försäljning av exploateringsfastigheter, 16,9 mnkr varvid justerat resultat enligt balanskravet uppgår därmed till 22,1 mnkr. Noteras bör att realisationsvinster vid försäljning av exploateringsfastigheter inte självklart ska reducera balanskravsresultatet eftersom det kan anses att dessa medel ska användas för förvärv av nya exploateringsområden.

Det har i vår granskning inte framkommit någon ytterligare post att ta hänsyn till vid beräkning av balanskravsresultatet.

2.4 Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Av årsredovisningen framgår att god ekonomisk hushållning inte bara innebär att det ekonomiska resultatet i resultaträkningen ska uppfyllas utan även att värdet på kommunens tillgångar ska bevaras, att resultatinsatser i förhållande till utförda prestationer ska mätas och att kvaliteten på verksamheten värderas.

I den av kommunfullmäktige fastställda Verksamhetsplan med budget 2017-2020 (verksamhetsplanen) anges 17 (18⁴) prioriterade strategiska mål, varav 3 (4) är finansiella mål och 13 avser prioriterade strategiska målsättningar inom verksamheten.

Det sammanfattande omdömet om kommunen har uppnått god ekonomisk hushållning återges i förvaltningsberättelsens avsnitt om god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsens uppfattning är inte tydlig men där framgår att den ekonomiska målsättningen inte har uppnåtts för omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och internservice inom kommunstyrelsen.

2.4.1 Finansiella mål

De finansiella mål som anges i verksamhetsplanen är följande:

- Soliditet exklusive ansvarsförbindelse ska vara minst 40 %
- Soliditet inklusive ansvarsförbindelse ska vara fortsatt positivt.

⁴ Framgår inte klart om de finansiella målen är tre eller fyra till antalet

- Låneskuld, pensionsskuld inklusive ansvarsförbindelse och borgensåtagande ska per invånare inte överstiga 70 tkr.
- Över tid ska självfinansieringsgraden av kommunens investeringar vara minst 50 %.

I årsredovisningen framgår att samtliga finansiella mål uppnås 2017.

I verksamhetsplanen framgår även att "för att säkerställa de finansiella målen ska det redovisade resultatet uppgå till minst 4 procent av verksamhetens nettokostnader över tid". Årets resultat på 39,0 mnkr innebär att resultatet uppgår till 2,4 procent av nettokostnaderna och därmed inte når upp till de 4 procenten.

2.4.2 Verksamhetsmål

I Verksamhetsplan med budget 2017-2020 anges 14 prioriterade strategiska målsättningar för verksamheterna.

Av avstämningen av kommunfullmäktiges prioriterade mål som visas i årsredovisningen framgår att 1 verksamhetsmål uppfylls under 2017, 11 verksamhetsmål har inte uppnåtts och 2 går inte att mäta.

I årsredovisningen saknas en samlad bedömning avseende verksamhetsmålen.

2.5 Resultaträkning

Årets redovisade resultat uppgår till 39,0 mnkr. vilket innebär en positiv avvikelse mot budget med 9,0 mnkr.

Enligt driftssammanställningen har verksamhetens nettokostnader ökat med 79,5 mkr jämfört med år 2016, ökningen motsvarar 5,2 %. Verksamheterna redovisar en negativ avvikelse mot budget med -45,7 mnkr varav utbildningsnämndens avvikelse uppgår till -16,0 mnkr och omsorgs- och arbetsmarknadsnämndens till -31,8 mnkr trots att dessa nämnder erhållit medel ur omställningsfonden 2017.

Omsorg- och arbetsmarknadsnämndens underskott avser verksamheterna individ- och familjeomsorg, funktionshinder och äldreomsorg och avser ökade kostnader för köpt verksamhet och personal.

Inom utbildningsnämnden är det i huvudsak inom grundskolan budgetavvikelsen återfinns och inom nämnden är det personalkostnaderna som avviker jämfört med budgeterade kostnader.

2.6 Balansräkning

2.6.1 Materiella anläggningstillgångar

Enligt Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendation för materiella anläggningstillgångar skall en materiell anläggningstillgång delas upp i väsentliga komponenter i de fall skillnader i nyttjandeperiod är väsentlig.

I årsredovisningen under avsnittet redovisningsprinciper framgår att kommunens nyinvesteringar och ombyggnader avseende fastigheter har delats upp på olika avskrivningstider sedan 2013 och för verksamheterna gata, park, infrastruktur och VA har nyinvesteringar och ombyggnader under 2015 delats upp på olika avskrivningstider. Från och med 2016 sker även komponentavskrivning för äldre objekt inom gata, park, infrastruktur och VA.

2.6.2 Exploateringsfastigheter

I årsredovisningen har exploateringsredovisningen ändrats jämfört med tidigare år då fordringar och skulder numera redovisas var för sig. Det innebär att förskott från exploaterer avseende projekt där kostnader ännu inte uppstått redovisas som skulder till exploaterer. För att jämförbarhet ska finnas mot tidigare års uppgifter har motsvarande redovisning av exploateringsfastigheter tillämpats för jämförelseåren i årsredovisningen.

Resultatavräkningar, för under 2017 avslutade exploateringsprojekt, har genererat en intäkt om 16,7 mnkr. Underlag för resultatavräkningen är uppskattningar och kalkyler över förväntade intäkter och kostnader för respektive exploateringsfastighet. Önskvärt vore om det för samtliga exploateringsfastigheter beräknas en kostnad per kvadratmeter som kan ligga till grund för resultatavräkning i samband med försäljning.

Vi noterar vidare att kommunen enligt beskrivningen under avsnittet redovisningsprinciper i årsredovisningen avser att resultatavräkna exploateringsområden när förväntade utgifter kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, vilket normalt är möjligt först i slutskedet av exploateringsprojektet.

Som framgår av redovisningsprinciperna i årsredovisningen har kommunens utgifter för VA-ledningar mm tidigare inkluderats i kostnaderna för sålda tomter. Kommunen har sedan 2015 anpassat redovisningsprinciperna och tillämpar dessa principer på nu pågående och kommande projekt. Anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar om 12,2 mnkr har skuldförts under 2017 och kommer att minska i takt med den beräknade avskrivningstiden.

2.7 Investeringsredovisning

Av KRL 4 kap 2§ framgår att förvaltningsberättelsen ska innehålla en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet. Kommunen redovisar istället investeringssammansättningen i den ekonomiska sammanställningen i årsredovisningen.

Investeringsbudgeten uppgick 2017 till 283,6 mnkr. Utfallet för 2017 uppgår till 124,7 mnkr, vilket är lägre än planerat och beror på att flera större investeringsprojekt har senarelagts.

2.8 Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen har såvitt vi kunnat finna upprättats i enlighet med RKR:s rekommendation 8.2. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en sammanfattande bild av kommunens ekonomiska resultat, ställning och åtaganden.

Enligt KRL 8 kap 2 § ska den sammanställda redovisningen omfatta de juridiska personerna i vilka kommunen har ett betydande inflytande. Enligt RKR 8:2 framgår att betydande inflytande förutsätts föreligga när kommunen innehar minst 20 % av rösterna i en annan juridisk person, men även andra faktorer ska beaktas. Det finns dock möjlighet att göra avsteg från principen om företaget har en ringa omsättning eller balansomslutning.

I den sammanställda redovisningen ingår förutom kommunen del helägda koncernen Alebyggen AB, En väg efter rätt tanke AB (EVERT AB), det vilande bolaget Ale utveckling AB samt Bohus Räddningstjänstförbund som ägs till 40 % av Ale kommun.

3 Övrigt

3.1 Betalning av leverantörsfakturor

I hanteringen av leverantörsfakturor är det olika personer som vanligen ansvarar för att skanna fakturor, registrera manuella betalningar och betala fakturor. Flertalet anställda på redovisningsenheten har dock möjlighet att göra samtliga moment i fakturahanteringen, t ex lägga upp en leverantör, registrera en manuell betalning samt utanordna betalningen. Vi har också noterat att förändringar av leverantörsuppgifter inte attesteras samt att systemet inte stödjer en funktion där två personer i förening skickar utbetalningsfiler till banken. Kommunen har kompenserat detta genom att utbetalningslistan skrivs ut och attesteras av två personer.

3.2 Inköp

Kommunens upphandlingsbestämmelser är upprättade av kommunchefen 2016. Vid genomgång av inköpsprocessen framkom att upphandlingsbestämmelserna inte är tillräckligt kända i organisationen. Vidare är direktupphandlingar beskrivna i bestämmelserna och där framgår att upphandlingsenheten ska hantera direktupphandlingar över 100 tkr. I en bilaga till upphandlingsbestämmelserna finns ett dokument som ska användas för direktupphandlingar över 10 tkr. Dokumentation vid en direktupphandling ska sparas av enheten i 12 månader. Av bestämmelserna framgår också att varje enhet ska följa upp avtalstroheten och redovisa utfallet till upphandlingsenheten.

Vi noterade vidare att inköp kan göras av många medarbetare och att någon formell inköpsorganisation inte upprättats.

Beställning av kontorsmaterial sker enligt en tillfredsställande inköpsprocess men vid stickprov noterades att direktupphandlingar inte dokumenteras i enlighet med upphandlingsbestämmelserna.

3.3 Kostnader för kurs, konferens och representation

Vid stickprovgranskning av kostnader för kurs- och konferens, samt representation uppmärksammade vi att det förekom att uppgifter om deltagare samt syfte saknades.

Ale kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2017-12-31

2018-03-28

2018-03-28

KPMG AB

Eva From

Auktoriserad revisor

Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Ankom: 2018-03-29 Ärende: KS.2018.126 Handling: 796452